

Turizm Sektöründeki Yöneticilerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Orta Karadeniz Bölgesinde Bir Araştırma¹

Determining The Financial Literacy Level of Managers in The Tourism Sector: A Research in The Central Black Sea

Fikret Oğuz Dincerol², Erdal Yılmaz³

Öz

Bu araştırma, Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki konaklama işletmesi yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada kullanılacak verilerin elde edilmesi amacıyla anket yöntemi tercih edilmiş, hazırlanan anket online ortamda uygulanmıştır. Araştırmanın ana kütlesini Orta Karadeniz bölgesinde faaliyet gösteren konaklama işletmesi sahipleri ve/veya yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırma 226 konaklama işletmesi ile sınırlıdır. Elde edilen veriler üzerinde yüzde/frekans gibi tanımlayıcı istatistikler ile ki-kare ve korelasyon testleri uygulanarak yorumlanmıştır. Analizler sonucunda, eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte finansal okuryazarlık düzeyinde artış olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan yönetici/ işletme sahiplerinin finansal araçların etkin kullanımı, finansal terimlerin tanımları, mali tablolar ve yatırım araçları konusundaki bilgilerinin eksik veya yanlış olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim düzeylerinin finansal araçların kullanımı ve finansal terimleri bilme üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim, Turizm, Konaklama İşletmeleri

Abstract

The research aims to determine the level of financial literacy of the accommodation business managers in the Central Black Sea region. To obtain the research data, the survey method was preferred and the prepared survey was applied online. The main focus of the research is the owners and/or managers of accommodation enterprises in the region. It is limited to 226 accommodation facilities. The obtained data were interpreted by applying descriptive statistics like percentage/frequency, chi-square and correlation tests. The results of the analysis revealed that as their education level gets higher, so does their financial literacy level. The knowledge of the managers/owners involved in the study in using financial instruments effectively, defining financial terms, financial statements and investment instruments was found to be incomplete or incorrect. The participant's educational levels were found to be effective in using financial instruments and realising financial terms.

Keywords: Financial Literacy, Financial Education, Tourism, Accommodation Facilities

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: M40, M41, G20

Submitted: 08 / 10 / 2021

Accepted: 25 / 11 / 2021

¹ Bu çalışma Doç. Dr. Erdal Yılmaz danışmanlığında Fikret Oğuz Dincerol tarafından hazırlanan ve Ondokuzmayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde kabul edilen "Turizm Sektöründeki Yöneticilerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Orta Karadeniz Bölgesinde Bir Araştırma" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Bilim Uzmanı, Fikret Oğuz Dincerol, oguz.dincerol@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-9857-5739>

³ Doç. Dr. Erdal Yılmaz, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, eyilmaz@omu.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-2491-446X>

Giriş

Turizm sektörü gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümeleri ve sürdürülebilirliği açısından kilit rol oynayan önemli sektörlerden birisidir. Konaklama işletmelerinin başarısı; verdikleri hizmetin kalitesi yanında doğru, etkili bir yönetim ve verilen doğru finansal kararlara bağlıdır. Bu başarıların sağlanmasında en önemli etkenlerden biri de yöneticilerin finansal yetkinlikleri finansal okuryazarlık düzeyleridir.

Paranın icadı ile başlayıp günümüz dünyasına kadar toplumların alışkanlıklarına kültürlerine ve yaşam tarzlarına, değişerek ve gelişerek yön veren ekonomi terimi; yakın tarihte ve günümüzde gerek toplumsal ve bireysel krizler gerekse değişen piyasalar ve yönetimler etkisiyle finans, finansal yönetim kavramları ile sürekli iç içe kullanılmaktadır. Bu kavramları anlamak ve anlatmak için ise finansal okuryazarlık kavramı son yıllarda sıkça karşımıza çıkmaktadır. Finansal okuryazarlık becerisine sahip yöneticiler, sahip oldukları finansal bilgiler ile hata yapma payını azaltarak doğru planlama ve finansal araçlara erişim sağlayarak işletmenin büyümesi ve sürdürülebilirliğini olumlu yönde etkilemektedir. Bireylerin sıkıntı çektiği finansal sorunları azaltmak ya da ortadan tamamen kaldırmak ve ekonomide finansal etkinliği arttırmak finansal okuryazarlık ile mümkündür (Fettahoğlu, 2015: 102).

Bu araştırmanın amacı; turizm sektöründeki konaklama işletmesi yöneticilerinin ve/veya işletme sahiplerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Orta Karadeniz Bölgesi içerisinde yer alan; Samsun, Amasya, Tokat, Çorum ve Ordu illerindeki konaklama sektöründe faaliyet gösteren işletme yöneticileri ve işletme sahiplerinin temel finansal bilgi düzeyleri, bütçeleme, defter tutma, finansal kavramları bilme, finansal tutum ve davranışları incelenmiştir. Şubat 2021 tarihi itibarıyla Orta Karadeniz bölgesinde faaliyet gösteren 280 konaklama işletmesi T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı web sitesi ve Tripadvisor web sitesi taraması ile tespit edilmiştir. Covid-19 salgını ve diğer ekonomik sebeplerle kapalı olan 54 işletmeye ulaşılamamış, 234 işletmeden veri toplanmıştır. Kontrol sorusuna yanlış cevap veren 8 anket veri setinden çıkarılmış, kalan 226 veri üzerinde yüzde/frekans gibi tanımlayıcı istatistikler ile ki-kare ve korelasyon testleri uygulanarak yorumlanmıştır.

Tüm işletmelerde olduğu gibi turizm işletmelerinde de işletme sahipleri ve/veya yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyi, işletmenin amaç ve hedeflerine ulaşabilmesi için gereken finansal araç, ürün ve hizmetleri doğru bir şekilde kullanma, bütçeleme gibi faaliyetlerin başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi üzerinde önemli etkiye sahiptir. Turizm sektörü, ülkelerin ekonomik sıkıntılar yaşadığı dönemler başta olmak üzere, ülke ekonomisine büyük bir döviz girdisi ve istihdam sağlayıcı olarak cari açığın azaltılması ve işsizlik rakamlarının düşmesinde önemli bir rol oynamakta, ekonomik kalkınmaya destek olmaktadır (Akın, vd. 2012: 63).

Bu araştırmanın; turizm sektöründeki yöneticilerin finansal okuryazarlık seviyelerini ortaya koyması, finansal farkındalığı artırması, gelecekte yapılacak olası finansal eğitimlere veri sağlaması açısından literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Literatür incelendiğinde Türkiye’de turizm sektöründe konaklama işletmesi yönetici ve/veya sahiplerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir çalışmanın bulunmaması, bu çalışmayı özgün ve önemli kılmaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Turizm Sektörü

İnsanların dinlenme, eğlenme, merak, spor, sağlık gibi çeşitli amaçlarla yaşadıkları yerlerin dışına seyahat etmeleri ve bu seyahat sırasında turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep edip en az bir gece konaklamalarından doğan ilişkiler bütününe turizm denir (Kaygısız, 2019: 609).

Bir hizmet sektörü olan turizmde, ürünler üretildikleri yerde tüketilmekte ve üreticiler yurtdışına herhangi bir ürün ihraç etmeden döviz geliri elde etme imkânı bulmaktadır. Turistlerin satın aldığı turistik ürünler döviz girdisini artırarak ülkenin ihracat kalemine olumlu etki yapmaktadır (Terzi ve Tütüncü, 2017: 83). Dünya çapında gelişimine hızla devam eden sektörlerden biri olan turizm, gelişmekte olan ülkelerde başta olmak üzere yüksek potansiyelli bir gelir kaynağı sağlamaktadır (Opuş, 2001: 37).

İstihdam, ödemeler dengesi ve döviz geliri katkısından dolayı, ulusal ve uluslararası ekonomik sıkıntıların giderilmesinde turizm sektörü, bir hareket noktası olarak görülmektedir (Kandır, vd., 2008: 212).

Aşağıdaki tablo 1’de Türkiye’ye gelen turistlerin yıllara göre konaklama verileri gösterilmektedir.

Tablo 1. Türkiye’de Yıllara Göre Konaklama İstatistikleri

Yıllar	Tesise Giriş Sayısı	Geceleme	Ort. Kalış Süresi
2008	40.498.138	113.873.200	2,81
2009	44.718.277	124.376.002	2,76
2010	53.250.106	149.180.710	2,80
2011	56.024.508	156.232.861	2,79
2012	58.821.363	172.318.540	2,93
2013	59.500.098	169.709.109	2,85
2014	66.053.340	181.593.241	2,75
2015	67.928.556	177.494.682	2,61
2016	59.383.862	154.311.928	2,60
2017	61.952.005	155.809.568	2,52
2018	71.957.656	190.686.722	2,65
2019	80.866.762	211.287.063	2,61
2020	29.100.813	95.323.093	2,28

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Tablo 1’de Türkiye’deki belediye ve bakanlık işletme belgeli konaklama tesislerinin 2008-2020 yılları arasındaki turistlerin tesise giriş, gecelik konaklama ve ortalama kalış sürelerinin istatistikleri gösterilmektedir. Genel olarak yıllara göre artış trendinde olan misafir giriş ve geceleme süreleri 2020 yılı covid-19 pandemi vakası ile ciddi bir rakamsal düşüş yaşamıştır.

1.2. Finansal Okuryazarlık

Finansal okuryazarlık kavramı, farklı toplumlarca genel bağlamda “finansal bilgi”, “finansal farkındalık”, “finansal yetkinlik” ve “finansal eğitim” gibi çeşitli terimler ile açıklandığı gibi (Huston, 2009: 296; Gökmen, 2012: 72) bu açıklama şekilleri kavramın kullanıldığı alanlara göre de değişebilmektedir. Finansal kararlar çocuk yaşta başlayarak yetişkinlik dönemi dahil hayatımızın her evresinde sürekli olarak verilmektedir. Çocukların harçlıklarını kullanırken verdiği kararlar, emeklilik planları, bireysel yatırımlar gibi finansal kararlar hayatı olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilirken bu kararlar aynı zamanda küresel olarak da ülke ve/veya dünya ekonomisine etki etmektedirler. Finansal okuryazarlık kavramı; finansal eğitim, finansal davranış, finansal psikoloji, bireysel finans ve teknoloji kullanımı gibi birçok farklı alan ile ilişki içerisinde olduğu görülmektedir (Bayram, 2014: 109). Finansal okuryazarlık kavramının gittikçe daha fazla ön plana çıkmasına neden olan şey ise yaşanan finansal krizlerdir. Finansal ortamlarda yaşanan hızlı değişimler, finansal risklerin çokluğu, finansal ürünlerdeki karmaşık yapının artması finansal okuryazarlık düzeyinin düşüklüğü bireysel ve toplumsal krizlerin yaşanma ihtimalini yükseltmektedir (OECD ve INFE, 2012: 3). Finansal okuryazarlığı kavramsal bir modelle açıklamaya çalışan Hung, Parker ve Yoong (2009), finansal okuryazarlığın; finansal bilgi, finansal beceriler, finansal davranış ve algılanan finansal bilgi olmak üzere 4 başlıkla açıklamaktadır.

Literatürde halen gelişimini tamamlayamamış olan finansal okuryazarlık kavramını tanımlarken birçok araştırmacının yanı sıra ülkeler ve kurumlar arasında değişiklikler olduğu görülmektedir. Türkçe’de finansal okuryazarlık olan kabul görmüş olan “financial literacy” kelimesi ABD, Avustralya gibi ülkelerde aynı anlamı taşırken; Kanada ve İngiltere finansal yeterlilik anlamına gelen “financial capability”, bazı kurumlar ve yazarlar ise finansal farkındalık anlamına gelen “financial awareness” terimini kullanmayı tercih etmektedirler (Dağdelen, 2017: 3). Yapılan çalışmalar incelendiğinde bu tanımların birbirleri yerine kullanıldığı da görülmektedir.

Noctor ve diğerlerinin (1992) yaptıkları finansal okuryazarlık tanımı bilinen en eski tanımlardan biri olarak kabul edilmektedir (Ergün, vd., 2014: 848). Bu tanıma göre finansal okuryazarlık, bireylerin parasal işlemlerini yönetirken bilinçli

değerlendirmeler yapabilmesi ve efektif kararlar alabilmesidir (Goel ve Khanna, 2014: 74). Bu tanım yaygın bir şekilde, "Finansal Hizmetler Kurumu" (FSA), İngiltere'de bulunan "Ulusal Sürekli Yetişkin Eğitim Enstitüsü" (NIACE), AINZ Bankası" ve Avustralya'da bulunan "Yetişkin Okuryazarlık Konseyi" dâhil birçok araştırma kurumu tarafından kabul edilen ve kullanılan tanımlardan biridir.

Karşılaştırılabilir ve tutarlılığı arttırabilmek için temel kavramların açıkça tanımlanabilmesi gerekir. Ancak, birçok araştırma alanında olduğu gibi farklı araştırmacılar ve kuruluşlar finansal okuryazarlığı çok çeşitli şekillerde tanımlamışlardır. Aşağıda kavramsal ve operasyonel finansal okuryazarlık tanımlarından literatürde sıkça karşımıza çıkan ve kabul edilmiş 5 finansal okuryazarlık tanımına yer verilmiştir.

PACFL (The Presidents Advisory Council of Financial Literacy) ve Jump\$tart koalisyonu ortak fikir kapsamında finansal okuryazarlığı, hayat boyu süren bir finansal refah için finansal kaynakları etkin bir biçimde yönetme ve kullanabilme becerisi olarak tanımlamaktadır (Hung, et al., 2009: 3). OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü) ve INFE (Uluslararası Finansal Eğitim Ağı) tanımına göre finansal okuryazarlık; finansal riskleri ve kavramları anlamak, birey ve toplumun finansal refahının artması amacıyla çeşitli finansal olaylara karşı etkili karar verebilmek için edinilen finansal bilgiyi kavrayış, uygulama becerisi, motivasyonu ve güvenidir (OECD, 2005). Lusardi ve Mitchell'e göre finansal okuryazarlık, insanların ekonomik verileri okuyabilme, kullanabilme, planlama, birikim yapma, emeklilik ve borç durumları ile ilgili bilinçli kararlar alabilmesidir (Lusardi ve Mitchell, 2013: 2). Schagen ve Lines (1996) bu kavramın finansal planlama, karar verme ve problem çözme olarak üç ana yetenek üzerine kurulu olduğunu belirtmiştir. Yazarlar finansal okuryazar olarak betimlenen birinin para yönetiminin temel kavramlarını anlayabileceğini, finansal sistemlerin, kurumların ve finansal servislerin çalışma şekilleri hakkında belirli bir düzeyde bilgi sahibi olabileceğini ileri sürmüşlerdir (Ergün, vd., 2014: 849).

Finansal okuryazarlık bireyin finansal alanda uzmanlığını ölçmekten ziyade finans alanında temel düzeyde kavram ve uygulamalara hakim olup olmadığını göstermektedir. Finansal okuryazar olarak değerlendirilebilmek için finansal araçları ve verileri okuyup anlayabilme ve temel düzeyde uygulayabilme şartı aranmaktadır. Finansal okuryazar bir birey kendisine ve çevresine minimum düzeyde yetecek kadar finansal bilgi ve davranışlara sahip olan kimsedir (Gökmen, 2012: 23). Finansal okuryazar olarak görülen bir kimseden hisse senedi, tahvil değerlendirmesi, piyasa yorumlaması gibi araçlar beklenmemelidir ancak bu finansal araçların ne anlama geldiğini bilmesi finansal okuryazar olarak nitelendirilebilmesi için yeterli olabilir. Finans uzmanı ile finansal okuryazar terimleri yukarıda belirtilen nedenlerle karıştırılmamalıdır. Finans uzmanları herhangi bir finansal okuryazardan daha çok bilgi beceri ve tecrübeye sahip kişilerdir. Dolayısıyla, burada bahsedilen finansal bilgi, temel seviyede yeterli ve kullanışlı bir finansal bilgiye sahip olmaktır.

Finansal bilgiye ulaşabilmek, anlamak ve yorumlamak, finansal okuryazar olarak değerlendirmek için yeterli değildir. Tasarruf yönetimi, kısa ve uzun vadeli yatırım yapabilmeleri kısaca bu bilgileri uygulayabilmeleri de bir finansal okuryazardan beklenen davranışlardır. Finansal okuryazarlık, tüketici ve yatırımcıların, finansal ürün ve kavramlarla ilgili bilgi ve bakış açılarını geliştirmelerini, finansal risk ve fırsatları daha iyi değerlendirebilmelerini, bilinçli tercihler yapmalarını ve finansal refahlarını arttırmak için gereken faaliyetleri gösterebilmelerini sağlayan bir süreçtir (Temizel, 2010: 6-7). Bireylerin yaşamları boyunca hayat kalitelerini etkileyebilecek finansal kararlar alma zorunluluğu göz önüne alındığında finansal okuryazarlığın önemli bir yeri olduğu anlaşılmaktadır. Finansal geleceğe ilişkin endişelerin sebebi olarak hem genç hem orta hem de yaşlı olarak derecelendirilen yaş gruplarında geleceğe ait doğru finansal seçimler yapabilmek için gereken temel bilgilerden yoksun olduğu OECD tarafından ilk olarak 2005 yılında belgelendirilmiştir.

2. Literatür Taraması

Literatürde finansal okuryazarlık ile ilgili birçok araştırma yer almaktadır. Çalışmanın bu bölümünde Türkiye'de ve dünyada yapılmış finansal okuryazarlık ile ilgili araştırmalara yer verilmektedir. Literatür taraması sonucunda elde edilen veriler sırası ile yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan bilimsel çalışmalardan oluşmaktadır.

2.1. Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalardan Örnekler

Saraç (2014) tarafından yapılan araştırma, üniversite öğrencilerin verdiği finansal kararlar doğrultusunda finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmek ve finansal okuryazarlık seviyesinin toplumda nasıl yaygınlaştırılabileceğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin temel finansal kavramlarla yönelik bilgilerinin ve genel olarak finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu, finans dersi alanların almayanlara göre daha bilgili olduğu tespit edilmiştir.

Temizel ve Özgüler (2015) tarafından yapılan çalışmada finansal eğitimin toplumlar açısından önemini ortaya koymak amaçlanmıştır; araştırmacılar, Türkiye'de kamu önderliğinde finansal eğitim verebilecek kuruluşların finansal eğitim örneklerini derlemiş, finansal okuryazarlığın ölçülmesi ve arttırılması için Avustralya, ABD, İngiltere, Japonya uygulamalarını ele almışlardır. Son olarak sivil toplum kuruluşlarının yukarıdaki ülkelerin eğitim örneklerini ele almaları önerildiği tespit edilmiştir.

Kaderli, Gümüş ve Danışman (2016) tarafından yapılan çalışma, Türk Silahlı Kuvvetlerinden emekli olmuş askeri personelin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemek amacıyla yapılmış; katılımcıların büyük çoğunluğunun temel finans sorularını yanlış cevapladığı görülmüş, katılımcıların eğitim seviyelerinin yüksek olmasına rağmen finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Dağdelen (2017) yaptığı çalışmada finansal okuryazarlık düzeyinin, serbest muhasebeci mali müşavirlerin demografik özellikleri ile ne oranda ilişkili olduğunu ölçmeyi amaçlamış; araştırma sonucunda katılımcıların finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiş, eğitim ve yaş durumu faktörlerinin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olduğu saptanırken cinsiyet durumunun finansal okuryazarlık üzerinde nötr bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kutukiz ve Özden (2018) yaptıkları çalışmada kadın girişimcilerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve güncel finansal gelişmelerle ilgilenme durumlarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır; araştırma sonucunda kadın girişimcilerin anket çalışması ile finansal okuryazarlık düzeylerinin çok düşük olduğu ve eğitime ihtiyaçları olduğu vurgulanmıştır. Finansal bilgi ve gelişmelerle ilgili kullandıkları araçlar ise sırasıyla gazete-dergi, televizyon ve internet geldiği tespit edilmiştir.

Gök ve Coşkun (2020) yaptıkları çalışmada z kuşağına mensup bireylerin finansal konulardaki algı ve tutumlarının harcama üzerinde negatif etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Z kuşağı üzerinde elde edilen bu bulguya göre finansal algı ve tutum düzeyleri düşük olan bireylerin daha fazla harcama yapabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Türk z kuşağı bireylerinin eksik oldukları finansal araç kullanımları, finansal tutum ve davranışlarını gidermek amacıyla verilecek finansal eğitimlerin refah seviyesini arttıracığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.2. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalardan Örnekler

Lusardi (2008) yaptığı çalışmada, 50 ve üzeri yaş grubundaki Amerika vatandaşlarının finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamış; katılımcıların çoğunun bileşik faiz, nominal ve gerçek değer arasındaki farkları ve risk değerlendirmesi gibi temel finansal kavramlar konusunda bilgi eksikliği olduğu ve temel ekonomik hesaplamaları yapamadıkları tespit edilmiştir.

Lusardi, Mitchell ve Curto (2010) yaptıkları çalışma sonucunda gençlerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu ve yetişkinlerin de üç de birinden daha azının faiz oranları, enflasyon ve risk çeşitlendirmesi hakkında temel bilgiye sahip olduğu bulunmuştur. Sosyodemografik özelliklerin ailenin finansal okuryazarlığı ve finansal gelişmişlik düzeyi ile yakından ilişkili olduğu, özellikle ebeveynleri üniversite eğitimi almış erkeklerin hisse senedi ve emeklilik planlaması konusunda ebeveynleri üniversite eğitimi almamış ve düşük gelir düzeyine sahip olanlara göre risk çeşitlendirmesi ve planlama konusunu bilme olasılığının daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Mutegi, Njeru ve Ongesa (2015) yaptıkları çalışma sonucunda finansal okuryazarlık eğitimi sayesinde KOBİ'lerin finansal kuruluşlardan daha fazla fon sağlamalarının mümkün olacağı, finansal okuryazarlık eğitiminin kattığı defter tutma bilgisi ile işletme giderlerinin azaldığı ve kredi geri ödemelerinin önceden planlanarak gerçekleştirildiği, KOBİ'lerin eğitimden kazandığı finansal tablo analizi ve bütçeleme arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Garg ve Singh (2018) yaptıkları çalışma sonucunda genç nüfusun finansal okuryazarlık düzeylerinin dünyanın büyük bir bölümünde endişe verecek düzeyde düşük olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, medeni durum ve eğitim düzeyi gibi sosyo-ekonomik ve demografik faktörlerin gençlerin finansal okuryazarlık düzeyini etkilediği, finansal bilgi ile finansal tutum ve davranışlar arasında karşılıklı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Klapper ve Lusardi (2020) yaptıkları çalışma sonucunda finansal karar verme sürecinde 4 temel finansal kavramın etkilerini inceleyerek dünya çapında her 3 kişiden yalnızca birinin finansal okuryazar olduğunu yani 4 finansal kavramdan 3 ünü bildiklerini belirtmektedirler. Zamanla daha karmaşık finansal araçların piyasaya girmesi hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerdeki düşük finansal okuryazarlık seviyesindeki bireyler için ciddi ekonomik problemler doğurabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Niu, Zhou ve Gan (2020) yaptıkları çalışma sonucunda Çin'de yaşayan yaşlı bireylerin, kadınların ve eğitim düzeyi düşük olan bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin de düşük olduğunu belirtmişlerdir. Ampirik sonuçlar, finansal okuryazarlığın, emeklilik, finansal ihtiyaçlarının belirlenmesi, uzun vadeli finansal planların yapılması ve özel emeklilik sigortası satın alınması dahil Çinli insanlar arasında emeklilik hazırlığının çeşitli yönleri üzerinde güçlü ve olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

3. Yöntem

Bu araştırma verilerinin elde edilmesinde tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama modeli çoğunlukla anket uygulaması barındıran çalışmalarda karşımıza çıkmaktadır (Büyüköztürk, vd. 2018: 183). Tarama türü araştırmalarda elde edilen veriler temelde nicel veriler olmaktadır (Gencan, 2018: 71). Anket uygulaması ile veri elde edilen tarama türü

çalışmalarda, sorulara verilen cevapların yüzde dağılım ve frekansları, katılımcıların görüşlerinin belirlenmesinde oldukça önemlidir (Büyüköztürk, vd. 2018: 183).

3.1. Veri Seti

Bu araştırma Türkiye'nin Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan; Samsun, Amasya, Tokat, Çorum ve Ordu illerindeki konaklama işletmeleri yönetici ve/veya sahipleri ile sınırlıdır. Araştırmanın evrenini oluşturan Orta Karadeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin sayıları, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı web sitesi ve bir online rezervasyon web sitesi olan "Tripadvisor" baz alınarak elde edilmiştir. Tripadvisor barındırdığı tesis çeşitliliği ve sayısı nedeniyle tercih edilmiş olup, mevcut tesis sayısı 2021 yılı Şubat ayı itibari ile 280 olarak belirlenmiştir.

Araştırma evrenindeki tüm konaklama işletmelerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak araştırmanın yapıldığı dönemde dünya çapında etkili olan Covid-19 salgını ve diğer bazı ekonomik nedenlerle kapalı olan 54 işletmeye ulaşılamamış, 234 konaklama işletmesinden cevap alınmıştır. Kontrol sorusu yanlış cevaplanmış 8 anket verisi örneklemden çıkartıldıktan sonra kalan 226 işletmeye ait veriler analize tabi tutulmuştur.

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

Literatürde incelenen çalışmaların da katkısıyla, araştırmanın bütününe uygun olarak hazırlanan 4 çift yönlü hipotez aşağıda tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin finansal bilgi düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H2: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticilerinin yaşları ile yatırım araçlarına dair bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H3: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin eğitim düzeyi ile kredi ve/veya banka kartı ekstresinde yer alan bilgileri anlama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H4: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin kişisel bütçe planlaması yapma durumları ile faturalarını düzenli ödeme eylemleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.3. Verilerin Analizi

Google formlar aracılığı ile oluşturulan anket formu online olarak gönderilerek veriler elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek, Kaderli ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen finansal okuryazarlık ölçeğidir. Geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış olan ölçek, araştırmanın konu bütünlüğüne uygun olarak düzenlenmiş ve uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket toplam 3 bölüm 25 ifade 17 madde ve 1 kontrol sorusundan oluşmaktadır, açık uçlu sorulara yer verilmemiştir. Anketin ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim gibi demografik özelliklerini belirten sorular sorulmuştur. İkinci bölümde katılımcıların temel finansal bilgilerini ölçmeye yönelik madde ve ifadeler yöneltilmiş, üçüncü bölümde ise finansal kavramları bilme ve finansal davranışları ölçme temelli, finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye yönelik 3'lü ve 5'li likert ölçekli sorular katılımcılara yöneltilmiştir.

Araştırma kapsamında uygulanan anket sorularının ölçek güvenilirliği Cronbach's alpha katsayısı ile kontrol edilmiş ve 0,897 olarak kaydedilmiştir. Demografik sorular güvenilirlik testine dahil edilmemiştir. Cronbach's alpha katsayısı 0,50 değerinden yüksek olan katsayılar ölçek güvenilirliğini sağlamış olarak kabul edilmektedir (Sezer ve Demir, 2015: 77). 0,897 olarak kaydedilen Cronbach's alpha katsayısının literatüre göre güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Toplamda 226 adet anketin istatistiksel analizi SPSS 23.0 "Statistical Packages for Social Sciences" paket programı ile yapılmıştır. Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi anlamına gelen SPSS ile elde edilen verilere öncelikle doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış, elde edilen veriler aşağıda, tablo 2'de gösterilmiştir. 0,893 KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri ve ,000 Sig. değeri ile faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir. ,893 olarak belirlenen KMO değeri örneklem büyüklüğünün faktör analizi için "iyi" olduğu sonucuna ulaştırmıştır (Büyüköztürk, vd. 2012: 207).

Tablo 3. Faktör Analizi Sonuçları (Factor Analysis)

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,893
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	4668,860
	df	496
	Sig.	,000

Anket verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespit edilmesi için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve test sonuçları aşağıda Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Normallik Testi (Tests of Normality)

	Kolmogorov-Smirnov(a)		
	Statistic	df	Sig.
Katılımcının yaşı	,261	226	,000
Temel faiz bilgisi	,241	226	,000
Basit faiz sorusu	,459	226	,000
Faiz ve tahvil ilişkisi	,237	226	,000

Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarına göre verilerin normal dağılım göstermedikleri, anlamlılık (significance) değerinin 0,05'ten küçük olması (Sig.=,000) ile açıklanmaktadır (Akgül ve Osman, 2005: 122). Araştırmada normal dağılım olup olmadığının incelenmesi için Kolmogorov-Smirnov testinin kullanılmasının nedeni örneklem hacminin 50'den fazla ($n > 50$) ve 300'den az ($n < 300$) orta büyüklükte olmasıdır (Hae, 2013:52). Normal dağılım göstermeyen verilerde parametrik olmayan (non-parametric) testlerden faydalanılmaktadır (Çakıcı, vd., 1999:34). Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan (non-parametric) testlerden Ki-kare (chi-square) ve Spearman's rho korelasyon (correlation) analizlerinden yararlanılmıştır.

Ki-kare testi parametrik olmayan testler arasında en yaygın kullanılan testlerden birisidir (Yılmaz ve Yılmaz, 2005: 179). Spearman sıra korelasyonu çok genel ana kitle dağılımları için geçerli sınamalara temel olabilecek bir ilişki ölçüsü olup, sıra sayılarının kullanılması ile elde edilmektedir (Newbold, 2000).

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Erkek	176	77,9
Kadın	50	22,1
Yaş		
26-35	93	41,2
36-45	88	38,9
46 ve üzeri	45	19,9
Aylık Gelir		

2000-4000 TL	25	11,1
4000-6000 TL	88	38,9
6000-8000 TL	82	36,3
8000 TL ve Üzeri	31	13,7
Eğitim Düzeyi		
Ön Lisans	11	4,9
Lisans	183	81
Yüksek Lisans	32	14,2
Ankete Katılan Yetkilinin Görevi		
İşletme Sahibi/Ortağı	45	19,9
İşletme Müdürü	170	75,2
Mali İşler Sorumlusu	11	4,9
Kredi Kartı Kullanımı		
Evet	215	95,1
Hayır	11	4,9
Kredi Kartı Kullanım Süresi		
3-5 yıl	12	5,3
5-7 yıl	20	8,8
7-10 yıl	41	18,1
10 yıl ve üzeri	142	62,8
Hiçbiri	11	4,9
Kredi Kartı Limiti		
1000-5000 TL	19	8,4
5000-10000 TL	73	32,3
10000 TL üzeri	123	54,4
Hiçbiri	11	4,9
Mali İşlerden Sorumlu Ayrı Bir Personel Mevcut Mu?		
Evet	157	69,5
Hayır	69	30,5

İşletme Bünyesindeki Çalışan Sayısı		
1-5	11	4,9
6-10	54	23,9
11-15	50	22,1
16-20	64	28,3
21 ve üzeri	47	20,8

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya dahil olan katılımcıların %77,9'u erkeklerden ve %22,1'unun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların yaş grupları incelendiğinde 25 ve altı yaşında katılımcılara rastlanmazken 93 kişinin 26-35 (%41,2) yaş aralığında, 88 kişinin 36-45 (%38,9) yaş aralığında ve 45 kişinin 46 yaş üzeri (%19,9) yaş grubunda olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 26-45 yaş arasında olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların aylık gelirleri incelendiğinde; 25 katılımcının (%11,1) 2.000-4.000 TL arasında, 88 katılımcının (%38,9) 4.000-6.000 TL arasında, 82 katılımcının (%36,3) 6.000-8.000 TL arasında ve son olarak 31 katılımcının (%13,7) 8.000 TL üzerinde aylık kazancının olduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun aylık gelirinin 4.000 ila 8.000 TL arasında olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde çoğunluğun 183 kişi ile (%81) lisans mezunu olduğu, 32 kişinin (%14,2) yüksek lisans mezunu olduğu ve 11 kişinin (%4,9) ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan yetkililer 170 kişi ile (%75,2) işletme müdürlerinden, 45 kişi ile (%19,9) işletme sahibi/ortağından ve son olarak 11 kişi ile (%4,9) işletmenin mali işler sorumlularından oluşmaktadır. Çalışmaya çoğunlukla işletme müdürlerinin katılım sağladığı söylenebilir. Çalışmaya katılan yetkililerden 215 kişi (%95,1) kredi kartı kullandığını belirtirken 11 kişi (%4,9) kullanmadığını belirtmiştir. Kredi kartı kullanım süreleri sorulduğunda katılımcılardan 11'i (%4,9) hiçbiri seçeneğini kullanarak süre belirtmemiştir. 12 katılımcı (%5,3) 3-5 yıldır, 20 katılımcı (%8,8) 5-7 yıldır, 41 kişi (%18,1) 7-10 yıldır ve son olarak 142 katılımcı (%62,8) 10 yılın üzerinde kredi kartı kullandığı görülmüştür. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun 10 yılın üzerinde kredi kartı kullanım sürelerinin olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların kredi kartı limitleri incelendiğinde 11 kişinin (%4,9) hiçbiri seçeneğini kullanarak kredi kartı limiti belirtmediği görülmektedir. Bununla birlikte katılımcılardan 19 kişinin (%8,4) 1.000-5.000 TL arasında kredi kartı limitleri bulunduğu, 73 katılımcının (%32,3) 5.000-10.000 TL arasında ve 123 katılımcının (%54,4) 10.000 TL ve üzerinde kredi kartı limiti olduğu görülmüştür. Katılımcılardan 157 kişi (%69,5) işletme içerisinde mali işlerden sorumlu ayrı bir personel bulunduğunu belirtirken 69 katılımcı (%30,5) ayrı bir mali personel bulundurmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun işletme içerisinde mali işlerden sorumlu ayrı bir personel ile çalıştığı görülmektedir. Katılımcıların işletmelerindeki personel sayıları incelendiğinde, 11 katılımcının (%4,9) 1-5 personel ile işletmeyi idare ettiği, 54 katılımcının (%23,9) 6-10 personel ile 50 katılımcının (%22,1) 11-15 personel ile çalıştığını, 64 katılımcının (%28,3) 16-20 personel ile çalıştığı ve 47 katılımcının (%20,8) 21'in üzerinde personel ile çalıştığı görülmektedir.

4. Bulgular

4.1. Katılımcıların Finansal Bilgi ve Davranışlarına Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcılardan finansal okuryazarlık, finansal bilgi ve davranışlara yönelik verilen ifadelere katılma düzeyleri sorulmuş ve "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneklerinden biri ile cevaplamaları istenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Finansal Eğilim ve Davranışlarına Yönelik Yüzde/Frekans Analizleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Fikrim Yok		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Hisse senedi yatırımları Tahvile göre daha risklidir.	2	0,9	19	8,4	91	40,3	59	26,1	55	24,3
2	Yatırım alanlarından en cazip olanı altındır	22	9,7	56	24,8	51	22,6	58	25,7	39	17,3
1	Kişisel bütçe planlaması yaparım	-	-	10	4,4	6	2,7	105	46,5	105	46,5
2	Faturalarımı zamanında öderim	-	-	12	5,3	3	1,3	89	39,4	122	54
3	Gazetede ekonomi ve finans bölümü okurum	16	7,1	85	37,6	42	18,6	46	20,4	37	16,4
4	Dünyadaki ve Türkiye'deki finansal gelişmeleri takip ederim	4	1,8	33	14,6	33	14,6	100	44,2	56	24,8
5	Sektördeki finansal gelişmeleri takip ederim	3	1,3	27	11,9	30	13,3	98	43,4	68	30,1
6	İşletmenin mali tablolarına hakimim	2	0,9	8	3,5	22	9,7	105	46,5	89	39,4
7	Döviz kurlarındaki dalgalanmanın işletmemiz üzerindeki etkilerine hakimim	2	0,9	23	10,2	47	20,8	83	36,7	71	31,4
8	Rezervasyonlar için internet ve Acenteler gibi birçok kuruluşla çalışmaktayız	2	0,9	13	5,8	13	5,8	80	35,4	118	52,2
9	İşletmemizin başarısı ile rakiplerimizi düzenli olarak karşılaştırırız.	-	-	41	18,1	35	15,5	64	28,3	86	38,1

Tablo 6 incelendiğinde “hisse senedi yatırımlarının tahvil yatırımına göre daha risklidir” ifadesine doğru cevap veren katılımcılar toplam katılımcıların %50,4’ünü oluşturmaktadır. İfadeyle ilgili fikri olmayan katılımcılar %40,3’lük bir kısım oluştururken yanlış cevap veren katılımcılar %9,3’ünü oluşturmaktadır. “Yatırım alanlarından en cazip olanı altındır” ifadesine katılımcıların %42,9’u katılırken %22,6’sı fikrinin olmadığını, %34,5’i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tablo 6 incelendiğinde katılımcılardan %7,1’inin kişisel bütçe planlaması yapmadığı anlaşılmaktadır. Toplam katılımcıların %93 gibi büyük bir fark ile harcamaları için kişisel bütçe planlaması yaptıkları tespit edilmiştir. Katılımcılar %93,4 ile faturalarını zamanında ödediklerini belirtmiş, katılımcıların %1,3’ü fikrim yok cevabını verdiğini, %5,3’ü ise faturalarını zamanında ödemediklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun fatura ödemelerini zamanında gerçekleştirdikleri görülmüştür. Gazetelerdeki ekonomi ve finans ile ilgili bölümleri okumakla ilgili maddeye katılımcılar %63,3 ile okumadıklarını belirtirken katılımcıların %36,7 ile gazeteden ekonomi ve finans bölümlerini okuduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğunun ekonomik ve finansal gelişmeleri gazeteden takip etmedikleri söylenebilir. Katılımcıların %69’u Dünyada ve Türkiye’de yaşanan finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtirken %14,6’sı fikrinin olmadığını belirtmiş ve %16,4’sı bu gelişmeleri takip etmediklerini belirtmiştir. Yine katılımcıların %73,5’i Turizm sektöründeki finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtirken %13,3’ü fikrinin olmadığını ve %13,2’si sektördeki finansal gelişmeleri takip etmediklerini belirtmiştir. Katılımcıların, %85,9’unun mali tablolar üzerindeki hakimiyetleri olduğu görülürken %9,7’si fikrinin olmadığını, %4,4’ü ise işletmenin mali tabloları üzerinde herhangi bir hakimiyetleri bulunmadığını belirtmiştir. Döviz kurlarında meydana gelen dalgalanmanın işletmeleri üzerindeki etkilerini yorumlayabilen katılımcılar tüm katılımcıların %68,1’ini oluştururken, katılımcıların %31,9’u bu durumu yorumlayamadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan Turizm konaklama

işletmesi müdürleri ve/veya sahiplerinden %87,6'sı rezervasyonları için internet siteleri ve turizm acenteleri ile çalıştıklarını belirtirken %12,4'ü bu kuruluşlarla çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Yine katılımcılardan %66,4'ü işletmelerinin başarılarını sektördeki diğer rakipleri ile karşılaştırırken %33,6'sı böyle bir kıyaslama yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Aşağıdaki tablo 7'de katılımcılardan tabloda verilen finansal araçları ve kavramları bilme durumları sorulmuş, "Hiç Bilmiyorum", "Duydum ama Ayrıntısını Bilmiyorum" ya da "İyi Biliyorum" seçeneklerinden 1 tanesi ile cevap vermeleri istenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Finansal Kavramları Bilme Düzeyleri

		Hiç Bilmiyorum		Duydum ama Ayrıntısını Bilmiyorum		İyi Biliyorum	
		f	%	f	%	f	%
1	Mortgage	35	15,5	116	51,3	75	33,2
2	İnternet bankacılığı	4	1,8	28	12,4	194	85,8
3	Emeklilik fonları	40	17,7	111	49,1	75	33,2
4	Vadeli işlemler	13	5,8	109	48,2	104	46
5	Banka kredisi	2	0,9	29	12,8	195	86,3
6	Vadesiz mevduat	2	0,9	13	5,8	211	93,4
7	Hisse senedi yatırımı	35	15,5	128	56,6	63	27,9
8	Tahvil yatırımı	50	22,1	120	53,1	56	24,8
9	Yatırım fonu	41	18,1	117	51,8	68	30,1
10	Kredi kartı	4	1,8	7	3,1	215	95,1
11	Havale-EFT	2	0,9	3	1,3	221	97,8
12	Nakit akım tablosu	16	7,1	72	31,9	138	61,1
13	Bilanço	13	5,8	51	22,6	162	71,7
14	Borçlu cari hesap	17	7,5	70	31	139	61,5

Genel olarak katılımcıların ileri düzey finansal bilgi ve davranışlarına yönelik bulgular incelendiğinde; yatırım alanında bilgi eksikliği olduğu ortaya çıkmış, konaklama yöneticisi ve/veya işletme sahibi olan katılımcıların mali tablolar ve işletme üzerinde etkili olabilecek unsurlar hakkında yeterli düzeyde hazırlıklı ve bilgili olmadıkları görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğu gerek Türkiye ve dünyadaki gerek ise turizm sektörü içerisindeki ekonomik ve finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtirken bu gelişmeleri gazete üzerinden takip etmedikleri belirlenmiştir. Katılımcıların genel olarak yatırım ve birikim konularında eksik oldukları, temel düzey bankacılık ve finans kavramlarını bilme düzeylerinin düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.2. Katılımcıların Demografik Özellikleri ile Temel Finansal Bilgi Düzeyleri Arasındaki İlişkiler

Bu bölümde katılımcıların demografik özellikleri ile finansal bilgi, tutum ve davranışları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Demografik veriler ile anket içerisinde yer alan madde ve ifadeler arasındaki ilişkiler incelenmek üzere ki-kare (chi-square) testi uygulanmış ve bulgular tablolar aracılığı ile sunulmuştur.

Tablo 8. Faiz Oranı ve Tahvil Fiyatı İlişkisini Bilme Düzeyinin Demografik Özellikler Değişkenine Bağlı Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik Yapılan Ki-Kare Testi Sonuçları

Demografik Değişkenler		Doğru Cevap Verenler (%)	Doğru Cevap Veremeyenler (%)	X ²	df	p
Yaş	26-35	26	74	6,268	2	,044
	36-45	42	58			
	46 ve üzeri	27	73			
Aylık gelir	2000-4000 TL	12	88	9,915	3	,019
	4000-6000 TL	27	73			
	6000-8000 TL	43	57			
	8000 TL ve üzeri	35	65			
Eğitim	Ön Lisans	9	91	19,880	4	,000
	Lisans	28	72			
	Yüksek Lisans	63	37			
Görevi	İşletme Sahibi/Ortağı	33	67	13,296	4	,001
	İşletme Müdürü	29	71			
	Mali İşler Sorumlusu	82	18			

Tablo 8'de katılımcıların "faiz oranı ve tahvil fiyatı ilişkisi" sorusuna verdikleri cevaplar ile demografik özellikleri arasında yapılan analize yer verilmiştir.

Faiz oranı ve tahvil fiyatı ilişkisini bilme düzeyinin yaş değişkeni ile aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı incelemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($x^2=6,268$, $df=2$, $p=,044$). Bu sonuç, katılımcıların yaşlarının faiz oranı-tahvil fiyatı ilişkisini bilme üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Katılımcıların aylık gelirlerindeki artış ile faiz oranı-tahvil fiyatı ilişkisini bilme arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiş ve anlamlı ve bağımlı bir ilişki görülmüştür. ($x^2=9,915$, $df=3$, $p=,019$). Eğitim durumunun faiz oranı ve tahvil fiyatı ilişkisini bilme düzeyi ile aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($x^2=19,880$, $df=4$, $p=,000$). Buradan eğitim düzeyine göre faiz oranı-tahvil fiyatı ilişkisi sorusuna verilen cevapların farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Katılımcının görevi değişkeninin faiz oranı- tahvil fiyatı ifadesi ile ilişkisi incelemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($x^2=13,296$, $df=4$, $p=,001$). Bir diğer değişle faiz oranı-tahvil fiyatı sorusuna verilen cevapların katılımcıların işletmedeki görevlerine göre farklılık gösterdiği şeklinde yorum yapılabilir.

Sonuç olarak eğitim düzeyi değişkeninin doğru cevap verme üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun faiz oranları ve tahvil fiyatı ilişkisi sorusuna yanlış cevap vermeleri dikkat çekmektedir. Katılımcılardan en yüksek doğru cevap veren grubun mali işler sorumluları olduğu, işletme yöneticileri ile sahip/ortakların birbirlerine yakın oranlarda doğru ve yanlış cevaplar verdikleri görülmektedir.

Tablo 9. Demografik Değişkenler ile Kredi Kartı Kullanım Bilgisi Düzeyleri Karşılaştırmasına Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

Demografik Değişkenler		Doğru Cevap Verenler (%)	Doğru Cevap Veremeyenler (%)	X ²	df	p
Yaş	26-35	65	35	5,943	4	,203
	36-45	74	26			
	46 ve üzeri	71	29			
Aylık gelir	2000-4000 TL	68	32	10,501	3	,043
	4000-6000 TL	61	39			
	6000-8000 TL	76	24			
	8000 TL ve üzeri	77	23			
Eğitim	Ön Lisans	9	91	26,884	4	,000
	Lisans	71	29			
	Yüksek Lisans	81	19			
Görevi	İşletme Sahibi/Ortağı	62	38	3,521	2	,096
	İşletme Müdürü	70	30			
	Mali İşler Sorumlusu	91	9			

Kredi kartı kullanımı bilgisi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ölçmek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır ($x^2=5,943$, $df=4$, $p=,203$). Aylık gelir değişkeni ile "Kredi Kartı Kullanım Bilgisi" ifadesi arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($x^2=10,501$, $df=3$, $p=,043$). Katılımcıların eğitim düzeyi değişkeniyle "Kredi Kartı Kullanım Bilgisi" ifadesi arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($x^2=26,884$, $df=4$, $p=,000$). Katılımcıların işletmedeki görevleri ile "Kredi kartı kullanım bilgisi" ifadesi arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki-kare (chi-square) testi sonucunda anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır ($x^2=3,521$, $df=2$, $p=,096$).

Sonuç olarak kredi kartı kullanım bilgisinin cinsiyet, yaş ve görev değişkenleriyle aralarında anlamlı bir ilişkisine rastlanmazken eğitim düzeyinin ve aylık gelirin kredi kartı kullanım bilgisi sorusu ile anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkisi olduğu gözlemlenmektedir. İfadeye en yüksek oranda doğru yanıt yine mali işler sorumlusu olarak görev yapan katılımcıların verdiği; İşletme müdürlerinin ve/veya işletme sahibi ve ortaklarının yakın oranlarda doğru ve yanlış cevap verdikleri tespit edilmiştir.

4.3. Araştırmanın Hipotezlerine Yönelik Bulgular

Konaklama işletmelerinde yönetici ve/veya işletme sahibi sıfatıyla görev yapan bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine katkıda bulunacağı düşünülen 4 çift yönlü hipotezdeki ifadelerin ilişkilerini incelemek için ki-kare (chi-square) ve korelasyon (correlation) testleri uygulanarak analizlerine yer verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Düzeyleri ile Temel Finansal Bilgileri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz

		Doğru Cevap Verenler (%)	Doğru Cevap Veremeyenler (%)	Toplam (%)	X ²	df	p
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	36	64	100	21,213	2	,000
	Lisans	47	53	100			
	Yüksek Lisans	75	25	100			
Toplam		49,6	50,4	100			

Tablo 10'da görüldüğü üzere, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde katılımcıların eğitim düzeyi ile finansal bilgileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmaktadır ($p=0,00$). Buna göre "H1: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin finansal bilgi düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır" hipotezi kabul edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların eğitim düzeyleri arttıkça temel düzeydeki finansal bilgilerinin de arttığı görülmektedir. Bu sonuç; Kaya (2015), Gencan (2018) ve Kaderli vd. (2016) tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlar ile uyumludur.

Tablo 11. Katılımcıların Yaşları ile Yatırım Araçları Bilgisi Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz

		Doğru Cevap Verenler (%)	Doğru Cevap Veremeyenler (%)	Toplam (%)	X ²	df	p
Katılımcının yaşı	26-35	45	55	100	4,318	2	,115
	36-45	59	41	100			
	46 ve üzeri	44	56	100			
Toplam		49,6	50,4	100			

Tablo 11'de katılımcıların yaşları ile yatırım araçları bilgileri arasında, $p < 0,5$ anlamlılık düzeyinde bir ilişkiye rastlanılmamıştır ($p=0,115$). Buna göre ilgili "H2: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticilerinin yaşları ile yatırım araçlarına dair bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır" hipotezi reddedilmiştir. Buna göre; katılımcıların yaşlarının, yatırım araçlarını bilme durumları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç; Lusardi (2008) ve Mitchell (2009) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile uyumlu iken Kartal (2009) ve Dağdelen (2017) bulduğu sonuçlar ile farklılık göstermektedir.

Tablo 12. Eğitim Düzeyi ile Hesap Ekstresinde Yer Alan Bilgileri Anlama Durumuna Yönelik Analiz

Hesap Ekstresindeki Bilgileri Anlama Düzeyi	Eğitim Düzeyi		
Çok İyi	Lise	Korelasyon Katsayısı	P
İyi	Ön Lisans	,377(**)	,000
Orta	Lisans		
Kötü	Yüksek Lisans		
Çok Kötü			

Tablo 12'de katılımcıların hesap ekstrelerinde yer alan bilgileri anlama düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasındaki anlamlılık değerinin $p < 0.05$ olduğu görülmektedir. Hesap ekstresindeki bilgileri anlama durumu ile eğitim düzeyi arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = ,377$, $p = ,000$). Buna göre "H3: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin eğitim düzeyi ile kredi ve/veya banka kartı ekstresinde yer alan bilgileri anlama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır" hipotezi kabul edilir. Pozitif yönlü bu ilişki, eğitim düzeyi arttıkça hesap ekstresinde yer alan bilgileri anlama düzeyinin de arttığı şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç; Tuğay ve Başgül (2007), Bayram, (2010) ve Kaderli vd. (2016) tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlar ile uyumludur.

Tablo13. Katılımcıların Bireysel Bütçe Planlamaları ve Fatura Ödemeleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz

Kişisel Bütçe Planlaması Yapar mısınız?	Faturalarımı Zamanında Öderim		
Kesinlikle katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Korelasyon Katsayısı	P
Katılıyorum	Katılıyorum	,784(**)	,000
Fikrim yok	Fikrim yok		
Katılmıyorum	Katılmıyorum		
Kesinlikle katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum		

Tablo 13'de katılımcıların bireysel bütçe planlama hareketleri ile faturalarını zamanında ödeme durumları arasındaki anlamlılık değerinin $p < 0.05$ olduğu görülmektedir. Katılımcıların bireysel bütçe planlama hareketleri ile faturalarını zamanında ödemeleri arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = ,784$, $p = ,000$). Buna göre, "H4: Konaklama işletmesi sahipleri ve/veya işletme yöneticisinin kişisel bütçe planlaması yapma durumları ile faturalarını düzenli ödeme eylemleri arasında anlamlı bir ilişki vardır" hipotezi kabul edilir. Bu sonuç, katılımcılardan bütçe planlaması yapanların faturalarını da zamanında ödedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç ve Değerlendirme

Finansal okuryazarlığın öneminin gün geçtikçe artmasıyla birlikte gerek ülke gerek dünya ekonomilerinde vazgeçilmez bir yere sahip olan turizm sektörü içerisindeki konaklama işletmeleri yöneticilerinin de finansal okuryazar olma düzeyleri son derece önemlidir. Konaklama işletmelerinin sürdürülebilir bir finansal yönetim ve doğru stratejiler ile başarıya giden yolda en gerekli yeteneklerden biri şüphesiz yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri olacaktır. Bu çalışmada Orta Karadeniz Bölgesinde bulunan konaklama işletmeleri sahip ve/veya yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla konaklama işletmesi sahipleri/ortakları ve işletme yöneticilerine anket uygulanmıştır. Uygulanan anketin amacı, katılımcıların demografik özelliklerini, temel finansal araçlara dair bilgilerini, finansal araçları kullanımlarını, temel faiz, borçlanma, finansal kavramları bilme ve finansal alışkanlıkları gibi çalışma için önemli verileri elde etmektir.

Sonuç olarak Orta Karadeniz Bölgesindeki konaklama işletmeleri yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinde önemli eksiklikler olduğu belirlenmiştir. Defter tutma, güncel finansal araçlar ve finansal tablolar ile faiz bilgisi ve yatırım araçları mevcut çalışmada katılımcıların en çok eksik olduğu konular olarak görülmektedir. Finansal okuryazarlık düzeyi de işletmelerin sürekliliği, başarısı ve performansları üzerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. İşletmeyi yöneten kimselerin vereceği kararlara ve uyguladıkları yönetim politikalarına göre işletmenin ömrü ve verimliliği değişim göstermektedir. İşletmelerin amaçlarına ulaşabilmesindeki en önemli etkenlerden bazıları finansal araçları doğru kullanabilme, bütçeleme, borçlanma, finansal gelişmeleri ve çevre unsurları takip etme olarak görülmektedir. Bu konulardaki eksikliklerin ilgili finansal okuryazarlık eğitimleri ile giderilmesi hem genel olarak turizm sektörü açısından hem de etkili bir yönetim ve sürdürülebilirlik açısından hayati önem taşımaktadır. Finansal okuryazarlık konusundaki en büyük sıkıntı, finansal okuryazarlığa en çok ihtiyaç duyanların bu durumun farkında olmamasıdır (Gökmen, 2012:106). Gelecekte Türkiye'nin diğer bölgelerindeki konaklama işletmeleri yöneticileri, sezonluk ve sürekli personel, turizm fakültesi öğrencileri üzerinde uygulanacak finansal okuryazarlık düzeyi belirleme araştırmaları, hem turizm sektörü hem de sektöre yetiştirilen öğrencilerin eksikliklerini belirleyebilme açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Akademik destek ve işletmelerin bağlı olduğu birimlerin ortaklığı ile yüz yüze gerçekleştirilecek finansal eğitim çalışmaları hem turizm sektörü için hem de genel olarak ülkedeki finansal okuryazarlık düzeyinin artmasına katkıda bulunacaktır.

Kaynakça

- Australia and New Zealand Banking Group (ANZ Bank). (2008). *ANZ survey of adult financial literacy in australia*. <https://www.anz.com/resources/3/1/31cbc1fd-9491-4a22-91dc-4c803e4c34ab/adult-financial-literacy-survey-full-results.pdf>
- Bayram, S. S. (2010). *Finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları: anadolu üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayram, S. S. (2014). Finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları: anadolu üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 2(2), 105-135.
- Baysa, E. (2015). *Finansal okuryazarlık ve banka müşteri segmentasyonları üzerine bir uygulama*. Tokat: Gaziosmanpaşa Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe-Finansman Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi).
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dağdelen, T. (2017). *Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve aydın ilindeki serbest muhasebeciler mali müşavirler üzerine bir uygulama*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe-Finansman Programı.
- Ergün, B. vd. (2014). Finansal okuryazarlık: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 847-864.
- Fettahoğlu, S. (2015). Hane halkının finans eğitimi ve finansal okuryazarlık düzeyleri üzerine kocaeli'nde bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 17(67), 101-116.
- Garg, N. and Singh, S. (2018) Financial literacy among youth. *International Journal of Social Economics*. 45(1), 173-186.
- Gencan, M. (2018). *Turizm sektörü kobilerinde finansal okuryazarlık: Trabzon ili örneği*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Goel, İ. and Khanna, S. (2014). Financial education as tool to achieve financial literacy. *ZENITH International Journal of Multidisciplinary Research*, 4(11), 72-79.
- Gök, B ve Coşkun, A. (2020). *Z Kuşağının Finansal Okuryazarlık Eğilimlerinin İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma*. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 6(1), 356-366.
- Gökmen, H. (2012). *Finansal okuryazarlık* (Cilt 1). İstanbul: Hiperlink yayınları.
- Hilgert, M. and Hogarth, J. (2002). *Financial knowledge, experience and learning preferences: Preliminary results from a new survey on financial literacy*. *Consumer Interest Annual*.
- Hung, A. et al. (2009). *Defining and measuring financial literacy*. Cambridge: RAND Labor and Population Working Papers.
- Huston, S. (2009). *Measuring financial literacy*. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 296.
- Kaderli, Y. vd. (2016). *Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: Türk silahlı kuvvetleri emekli personeli üzerinde bir araştırma*. *Finans ve Bankacılık Çalışmaları Dergisi*, 5(5), 52-70.
- Kaya, A. (2015). *Kobi yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenebilmesine yönelik bir araştırma: İzmir ili örneği*. İzmir: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Klapper, L. and Lusardi, A. (2020). *Financial literacy and financial resilience: Evidence from around the world*. *Financial Management*, 49(3), 589-614.
- Kolp, R. and Rodriguez, R. (1996). *Finansal yönetim*. (A. İ. Karacan, Çev.) Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları.
- Krechovska, M. (2015). *Financial literacy as a path to sustainability*. *Západočeská univerzita v Plzni*(2), 3-12.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. (2008). Planning and financial literacy: How do women fare? *American Economic Review*, 98(2), 413-417.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. (2011). *Financial literacy and planning: Implications for retirement wellbeing*. 07 28, 2020 tarihinde nber.org: <https://www.nber.org/papers/w17078.pdf> adresinden alındı

- Lusardi, A. and Mitchell, O. (2013). *The economic importance of financial literacy: Theory and evidence*. Cambridge: National Bureau of Economic Research.
- Mason, C. and Wilson, R. (2000). *Conceptualising financial literacy*. Loughborough: Loughborough University Business School Research Series .
- Mutegi, H. K. et al. (2015). *Financial literacy and its impact on loan repayment by small And medium enterpreneurs*. International Journal of Economics, Commerce and Management, 3(3), 1-28.
- Neveu, R. (1986). Fundamentals of managerial finance. *Managerial finance* (s. 552). içinde Ohio: South Western Publishing Co.
- Newbold, P. (2000). *İşletme ve iktisat için istatistik*. (Ü. Şenesen, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Niu, G. et al. (2020). *Financial literacy and retirement preparation in China*. Pacific-Basin Finance Journal, 52
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), O.-o. D., & International gateway for financial education (INFE), İ. (2012). *Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi Üst Düzey İlkeleri*. TCMB.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2005). *Improving financial literacy analysis of issues and policies*. Paris: OECD Publishing.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2006). *OECD factbook 2006: Economic, environmental and social statistics*. Paris: VOCED Plus.
- President's Advisory Council on Financial Literacy (PACFL). (2008). Annual report to the president. President's Advisory Council on Financial Literacy.
- Rand. (2009). *Working papers*. 11 09, 2020 tarihinde www.rand.org: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/working_papers/2009/RAND_WR708.pdf adresinden alındı
- Remund, D. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.
- SAGE. (2012). *Sage canadian small business financial literacy survey*. 05 11, 2020 tarihinde [sage.com](http://www.sage.com): <http://www.sage.com/na/~media/site/sagena/documents/surveys/Sage-Canadian-Small-Business-Financial-Literacy-Survey> adresinden alındı
- Samkin, G. (2014). Identifying the financial literacy skills necessary to run a small new zealand business. *e-Journal of Business Education & Scholarship of Teaching*, 8(1), 44-66.
- Schagen, S. and Lines, A. (1996). Financial literacy in adult life: A report to the natwest group charitable trust. *NFER*, 36-45.
- Temizel, F. ve Özgüler, İ. (2015). Finansal eğitime bakış. *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB). (2011). *Dünya'da ve Türkiye'de finansal hizmetlere erişim ve finansal eğitim*. İstanbul: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB). (2015). *Finansal eğitim*. İstanbul: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (www.tcbm.gov.tr).
- Yılmaz, Y. ve Yılmaz, Y. (2005). Parametrik olmayan testlerin pazarlama alanındaki araştırmalarda kullanımı: 1995-2002 Arası yazın taraması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 177-199.

Extended Abstract

Aim and Scope

The aim of this research is to determine the level of financial literacy of the accommodation business managers in the Central Black Sea region. The number of accommodation facilities has been determined from the T.C. Ministry of Culture and Tourism website and "Tripadvisor" website data.

Methods

In order to obtain the data to be used in the research, the survey method was preferred and the prepared survey was applied online. Data was collected from 234 businesses. 8 surveys that answered the control question incorrectly were

removed from the data set and interpreted by applying chi-square and correlation tests with descriptive statistics such as percentage/frequency on the remaining 226 data.

Findings

As a result of the analysis, there was an increase in the level of financial literacy with an increase in the level of Education. It was found that the information of the managers/ business owners involved in the study on the effective use of financial instruments, definitions of financial terms, financial statements and investment instruments was incomplete or incorrect. Participants educational levels were found to have an impact on the use of financial instruments and knowledge of financial terms. No significant association was found between the age and gender variables of participants and their financial literacy levels.

Conclusion

It should be noted that accurate financial information benefits individuals themselves and the businesses they manage, as well as incomplete and inaccurate information can cause financial harm. For this reason, the reliability of the source as well as the method in which financial information is obtained is an important factor. It is thought that financial literacy level determination researches to be applied on accommodation business managers and personnel in the future, together with academic support and financial education programs to be carried out in partnership with the units to which the enterprises are affiliated, will contribute to the increase in the level of financial literacy on a large scale.